

Αλλαγές στα ΑΕΙ... κι όλο πάλι από την αρχή!

Ήμουν να και γέρασα διαβάζοντας και συζητώντας τις αναγκαίες τομές για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση, που ταλανίζεται επί χρόνια. Το πρόβλημα, κατά τη γνώμη μου, είναι, ότι ενώ όλοι οι διατελέσαντες υπουργοί Παιδείας επιθυμούσαν και προσπαθούσαν αναμφίβολα να βρουν λύσεις με επαναλαμβανόμενα νομοσχέδια, αντιμετώπιζαν ποικίλες αντιδράσεις με αποτέλεσμα, πολλά άρθρα νομοσχεδίων, που ήταν πράγματι ωφέλιμα για την παιδεία, δεν εφαρμόζονταν ούτε από τις ίδιες τις κυβερνήσεις, που τα ψήφισαν. Οι συνεχείς επαναλήψεις νομοσχεδίων με μικρές παραλλαγές δεν οδήγησαν ποτέ στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Το ίδιο φαινόμενο επαναλαμβάνεται και με το συζητούμενο νομοσχέδιο της Υπουργού κ.Ν.Κεραμέως. Αντικειμενικά, το νομοσχέδιο αυτό έχει ρυθμίσεις θετικές για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ορισμένες, όμως, είναι επαναλήψεις του παρελθόντος, χωρίς να δίνουν και πάλι τη δυνατότητα εφαρμογής τους. Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα πρέπει επιτέλους να γίνει μια σοβαρή συζήτηση των κομμάτων σε συνεννόηση με τα διαφορετικής συγκρότησης ελληνικά Πανεπιστήμια, που θα καταλήξει σε συγκεκριμένα σημεία συμφωνίας, τα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται από οποιοδήποτε κόμμα είναι στην κυβέρνηση. Η παιδεία αφορά τη νέα γενιά του τόπου μας, και η συναίνεση των μεγάλων είναι απαραίτητη για την αποδοχή εκ μέρους των νέων, των αλλαγών εκείνων, που μπορεί να θεωρηθούν υπερβολικές και άωφελες λόγω άγνοιας της ηλικίας, θα εκτιμηθούν όμως αργότερα, όταν θα αναγνωριστεί η αναγκαιότητα επιβολής τους.

Το ογκωδέστατο νομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας περιλαμβάνει αλλαγές αλλά και καινοτομίες για τον εκσυγχρονισμό και τη διεθνοποίηση των Πανεπιστημίων. Μεταξύ των θετικών αλλαγών θα πρέπει να αναφερθούν η κατάργηση της αναγνώρισης τίτλων σπουδών από τον ΔΟΑΤΑΠ και η δημιουργία Εθνικού Μητρώου αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων, καθώς και η εσωτερική κινητικότητα (Erasmus) φοιτητών μεταξύ ομοειδών ή μη προγραμμάτων σπουδών ελληνικών Πανεπιστημίων για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο, με δυνατότητα βασικού αλλά και δεύτερου πτυχίου με διακριτούς τίτλους. Θετικές επίσης είναι οι ανταποδοτικές υποτροφίες με κριτήριο την αριστεία και κοινωνικά κριτήρια, καθώς και η ίδρυση προγραμμάτων εφαρμοσμένων επιστημών και τεχνολογίας διάρκειας 7 εξαμήνων με πρακτική άσκηση στα

Πανεπιστήμια, υπό μορφή των ΤΕΙ, που προϋπήρξε, αλλά δεν εφαρμόστηκε. Η ρύθμιση αυτή μπορεί να αποτελέσει μια προσωρινή λύση για τον εντός των Πανεπιστημίων διαχωρισμό της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, η οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σοβαρά με ειδικό νομοσχέδιο. Αναγκαία, εξάλλου, είναι η προβλεπόμενη από το νομοσχέδιο ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού των ΑΕΙ, καθώς και η ενίσχυση του εισοδήματος των μελών της Ακαδημαϊκής Κοινότητας.

Τα δύο βασικά θέματα για τη διοίκηση και λειτουργία των ΑΕΙ , το Συμβούλιο Διοίκησης (Σ.Δ.), η κατάργηση των φοιτητικών παρατάξεων και ενιαίο ψηφοδέλτιο στις εκλογές εκπροσώπων των φοιτητών σε πανεπιστημιακά όργανα, έχουν ήδη αντιμετωπιστεί με νόμο του κράτους από το 2011 και επανέρχονται στο νέο νομοσχέδιο. Ο θεσμός του Σ.Δ. έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν και απέτυχε, ενώ θα μπορούσε με διαρθρωτικές αλλαγές, που θα εναρμονίζονταν με τη στρατηγική των ελληνικών ΑΕΙ να εφαρμοστεί και στη χώρα μας, όπως άλλωστε συμβαίνει και στο εξωτερικό. Αντίθετα, όμως, οι ρυθμίσεις που προτείνονται στο νομοσχέδιο δεν οδηγούν σε αυτή την κατεύθυνση. Το πρυτανικό Συμβούλιο καταργείται, και το Σ.Δ. μετατρέπεται σε υπερ-όργανο, που ελέγχει τα πάντα, χωρίς το ίδιο να ελέγχεται. Παράλληλα η Σύγκλητος, το όργανο που εκπροσωπεί την ακαδημαϊκή κοινότητα και κατευθύνει ουσιαστικά το Ίδρυμα, υποβαθμίζεται και ο πρύτανης και πρόεδρος του Σ.Δ. γίνεται ελεγκτής και ελεγχόμενος. Αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών είναι να κλονίζεται επικίνδυνα η δημοκρατικότητα των διαδικασιών για τη διοίκηση των ΑΕΙ.

Τέλος, απορώ γιατί συνεχίζονται οι συζητήσεις και οι αντιπαραθέσεις για την πανεπιστημιακή ασφάλεια , όταν είναι σαφές ότι η λειτουργία αυτή πρέπει να τελεί υπό την εποπτεία των Πανεπιστημιακών Αρχών, όπως συμβαίνει άλλωστε σε όλες τις χώρες της Ευρώπης πλην της Τουρκίας. Η ΕΛΑΣ παρεμβαίνει μόνον όταν είναι αναγκαίο, καθώς συνταγματικά δεν είναι επιτρεπτή η μόνιμη εγκατάστασή της στους πανεπιστημιακούς χώρους. Ας ακούσουμε επιτέλους τους συνταγματολόγους!

Ας ελπίσουμε να επικρατήσει, επιτέλους, η συναίνεση αλλά και η συνέπεια των πολιτικών μας μπροστά στο σημαντικό για τη λειτουργία των Πανεπιστημίων νομοσχέδιο, προκειμένου να επιτευχθεί η πολυπόθητη πραγματική και σωστή αλλαγή στα ελληνικά ΑΕΙ. Το αξίζουν!

Ομ.καθηγήτρια Στέλλα Πριόβολου, πρόεδρος Σώματος Ομοτίμων
Καθηγητών ΕΚΠΑ, πρ.ειδική γραμματέας ΥΠΕΠΘ

Δημοσιεύθηκε στο ΒΗΜΑ της Κυριακής, 10/7/2022